

Prosjektrapport 2021

Europeiske staters oppfatning om utviklingen i Arktis – hvordan skal Norge manøvrere?

Virginijus Sinkevičius, EU-kommissær for Klima, Hav og Fiskeri, presenterer EUs nye Arktis-politikk 13. oktober, 2021, i Brussel. Bilde: [European Commission](#)

- **Start:** Februar 2021
- **Slutt:** Desember 2021
- **Forskningsinstitusjon:**
 - Fridtjof Nansens institutt (FNI)
- **Forskere:**
 - Dr. Svein Vigeland Rottem
 - Dr. Andreas Østhagen
 - Dr. Andreas Raspotnik
- **Budsjett / Regnskap:**
 - 794 388,- / 794 388,- NOK (5.5. månedsværk)
- **Resultat:**
 - 4 seminar (totalt 7 av relevans for tema)
 - 2 fagfelleverderte artikler + 1 rapport (som omgjøres til bok)
 - 9 populærvitenskapelige artikler (inkl. 5 kronikker i landsdekkende norske aviser)
 - Et mangfold av mediebidrag og foredrag

1. Prosjektet

Det har vært avgjørende for Norge å vedlikeholde samarbeidet i NATO med USA som den viktigste sikkerhetsgarantisten. utfordringer i det transatlantiske samarbeidet har likevel til en viss grad endret det norske handlingsrommet. Det har også gjort den europeiske dimensjonen mer sentral. Flere av Norges europeiske allierte har i de seneste år utarbeidet nye strategier og policy-dokumenter som beskriver deres holdninger og ønsker for utviklingen i nordområdene. I dette prosjektet har vi i 2021 sett nærmere utvalgte europeiske aktørers holdning til og meninger om den sikkerhetspolitiske utviklingen i nord. Et spørsmål vi stilte var hvorvidt vi ser endring i europeiske oppfatninger om utviklingen i Arktis. For å avgrense studien ønsket vi å se nærmere på *Storbritannia, Frankrike og Tyskland*. Underveis i undersøkelsene ble det etter hvert tydelig at vi var nødt til å legge til flere aktører, samt skifte fokuset noe:

- I studien av **Storbritannia** bestemte vi oss for å konsentrere oss om forholdet mellom Skottland og resten av Storbritannia med hensyn på nettopp «High North» (se en mer utfyllende beskrivelse under). Sammen med Duncan Depledge – en av Storbritannias ledende eksperter på Arktis og sikkerhetspolitikk – har Andreas Østhagen skrevet en fagartikkel om nettopp dette som kommer i anerkjente RUSI journal tidlig 2022 under tittelen «*Scotland: A Touchstone for Security in the North Atlantic and High North?*» (denne vil ettersendes FD når den er publisert).
- Ettersom EU i løpet av 2021 utarbeidet sin fjerde «policy» om Arktis – denne gangen med et eksplisitt søkelys på geopolitikk og EUs sikkerhetspolitiske interesser – valgte vi å utvide prosjektet til å inkludere seniorforsker ved FNI, Andreas Raspotnik. Raspotnik er en av de fremste ekspertene på nettopp EU og Arktis. I oktober 2021 kom EUs oppdatering av sin Arktis-politikk (se en mer utfyllende beskrivelse under) og vi har behørig dekket dette gjennom kronikker, medieopptredener og kortere studier (se «leveranser»). I tillegg har vi dekket den pågående konflikten mellom Norge og EU når det gjelder Fiskevernsonen rundt Svalbard. Her er det viktig med en grundig forståelse av EUs interesser og posisjon.
- I sammenheng med lanseringen av EUs nye Arktis-politikk har vi også brukt prosjektet til å gjennomføre en avgrenset studie av de **nordiske landene og deres forhold til EU** med søkelys på sikkerhetspolitikk i Arktis (se ett lite utdrag av dette nedenfor, med fokus på Danmark og Finland). Denne studien ble gjort delvis i samarbeid med Konrad Adenauer Stiftung, noe som resulterte i publiseringen «*Looking North: The European Union and Arctic Security from a Nordic and German Perspective*». I løpet av 2022 vil vi også arbeide for at denne lengre rapporten skal bli publisert som en bok ved et akademisk forlag.
- **Tysklands** ulike interesser i Arktis – også sikkerhetspolitiske – ble i samarbeidet med KAS beskrevet i den nevnte publiseringen (se en mer utfyllende beskrivelse under).
- **Frankrike**, derimot, valgte vi å utsette en skriftlig studie av. Dette fordi Frankrikes Arktis-politikk er i endring og vil neppe ligge klar før sent i 2022. Denne vil være preget av en ny «Polarambassadør» og et ønske i Elyséepalasset om at landet skal ha en mer fremoverlent geopolitisk tilnærming til Arktis. Dette må også sees i sammenheng med EUs nye Arktis-politikk og at Frankrike har formannskapet i EU våren 2022 – samtidig som EUs Råd av utenriksministre skal debattere den nye Arktis-politikken. Vi har i løpet av 2021 møtt med den nye Polarambassadøren og inngått et uformelt samarbeid med *Institut de Relations Internationales et Stratégiques* (IRIS) med tanker om å arrangere et Arktis-seminar i Paris våren 2022.

Samlet mener vi at dette prosjektet har gitt et godt oversiktsbilde over de sikkerhetspolitiske interessene til noen av de meste sentrale europeiske aktørene og muliggjort forskning av relevans for FD, den norske sikkerhetspolitiske debatten og forskningsmiljøet ved FNI.

2. Europeiske stater / aktører og Arktis

Storbritannia & Skottland

Skottland er strategisk geografisk lokalisert langs NATOs nordflanke. I Storbritannia har dette ført til fornyede militære investeringer i Skottland fra 2010-2011, som også har vært en del av en bredere forpliktelse til å samarbeide med allierte for å opprettholde sikkerhetsarkitekturen i Nord-Atlanteren og nordområdene. Holyrood i Edinburgh har imidlertid sine egne ambisjoner i Nord-Atlanteren og nordområdene, og dersom Skottland blir uavhengig stiller vi spørsmål ved om den eksisterende regionale forsvars- og sikkerhetspolitiske arkitekturen vil opprettholdes.

Det er åpenbart mange "hvis" og "men" som må løses før et klart bilde kan tegnes av fremtidige forhold mellom Skottland og Storbritannia dersom skotsk uavhengighet skulle bli realisert i årene som kommer. I vårt arbeid i dette prosjektet har vi ikke forsøkt å forutsi hvordan det fremtidige forholdet mellom Skottland, rUK (rest of UK) og andre NATO-allierte vil se ut i tilfelle skotsk uavhengighet. Snarere viser vår analyse at beslutningstakere i Holyrood, Westminster og andre steder i NATOs hovedsteder vil måtte vurdere et bredt spekter av spørsmål. Avgjørende er det imidlertid at mye vil avhenge av at Skottland og rUK oppnår et tilfredsstillende kompromiss om fremtiden til de kjernefysiske avskrekingsstyrkene. Uten kompromiss (som i seg selv kan trenge å inngå i en pakke med avtaler som ikke alle nødvendigvis vil være relatert til forsvar) kan det bli betydelige spenninger mellom Holyrood og Westminster. De vanskelige og langvarige forhandlingene mellom Westminster og Brussel som har fulgt «Brexit» bør være en realitetsorientering for alle som tror at «Scexit» ville være en enkel sak å løse.

Vi hevder også at virkningen av en post-'Scexit' forverring av forholdet mellom Westminster og Holyrood vil være spesielt markant i Nord-Atlanteren og nordområdene. Med et stadig større behov for et komplementært «transpolart» perspektiv – orientert mot å forsvare og sikre maritim tilgang til og aktivitet i Arktis – vil Skottlands geostrategiske betydning tilta. Spesielt for Storbritannia er kapasiteten til å projisere styrke inn i nordområdene og Arktis forankret i Skottland. Å flytte baser til Nord-England vil være kostbart og tidkrevende, mens de økte avstandene kan redusere effektiviteten til nøkkelfunksjoner som P-8A. Virkningen vil merkes over hele NATO, men spesielt i Norden, som er avhengige av britisk overvåking og «quick reaction alert» kapasiteter i Nord-Atlanteren og nordområdene. Russland vil også kunne utnytte anledningen til å teste den «nordlige flanken» med mer provoserende øvelser og patruljer i regionen.

Ser vi bredere på de regionale sikkerhetshensynene innebærer økt russisk militær aktivitet langs NATOs nordlige områder også ansvar for Skottland og Storbritannia. De nærmeste naboene i nord – Norge, Danmark og Island – gir i økende grad uttrykk for bekymring for økende regionale spenninger og behovet for at NATO-land engasjerer seg i deres «kjerneområder». Uavhengig av utfallet i en langvarig "Scexit"-prosess, vil ikke disse bekymringene forsvinne, og Storbritannia (inkludert Skottland) vil fortsette å ha en betydelig rolle å spille i infrastrukturen i Nord-Atlanteren og nordområdene – innen alt fra strategisk avskrekking til maritim sikkerhet og responsoperasjoner.

Tyskland

I tysk Arktis-politikk henger europeiske og tyske sikkerhetsinteresser tett sammen. «The Arctic Policy Guidelines» for 2019 understreker sikkerhetsdimensjonen – «utviklingen i Arktis» anses nå å «påvirke Tysklands sikkerhetsinteresser», noe som får regjeringen til å gå inn for en mer intensiv involvering av Tyskland og EU i arktisk sikkerhet. Tyskland har flere kjerneinteresser i Arktis og er knyttet til Arktis på minst fire måter: geofysisk, økonomisk, politisk og militært.

Geofysisk er Tyskland knyttet til Arktis av havet og atmosfæren. Dette gir minst to sett med potensielle sikkerhetsimplikasjoner. På den ene siden kan globale klimaendringer generelt, og i

Arktis spesielt, få konsekvenser for Tysklands mest marine tempererte klima, som igjen kan utgjøre eksistensielle trusler mot sårbare deler av befolkningen og økonomien. På den andre siden kan de svært lavtliggende delene av Nord-Tysklands kystområder være truet, ikke bare gjennom mulig fremtidig oversvømmelse, men også gjennom andre mer umiddelbare effekter på kystnær geofysisk og geoøkologisk dynamikk.

Økonomisk sett, som et ressursvakt, industrialisert, eksporterende, høyteknologisk og høyinntektsland, er Tyskland knyttet til Arktis gjennom det sistnevnte har å tilby landets produksjon, eksport, handel og forbruk.

Politisk er Tyskland knyttet til Arktis på grunn av sin kjernepolitiske interesse for stabilitet i den europeiske politiske orden. Arktis blir relevant i den grad arktiske stater er viktige aktører i de tre kontekstene som Tyskland definerer som mest avgjørende for denne stabiliteten: EU, transatlantiske forbindelser og Russland. Arktiske stater har imidlertid ikke først og fremst betydning for Tyskland politisk fordi de er arktiske land, men fordi de er EU-medlemmer, partnere i NATO-alliansen eller – i Russlands tilfelle – blir sett på som uunnværlige for den europeiske orden.

Militært er Tyskland knyttet til Arktis gjennom sine forpliktelser som NATO-alliansemedlem og i den grad det påtar seg militære forpliktelser under EUs felles sikkerhets- og forsvarspolitik (CSDP). Her har Tysklands kjerneinteresser to sider. På den ene siden er Tyskland interessert i å hindre behovet for militær utplassering i Arktis. På den andre siden er Tyskland interessert i å vise pålitelighet og ansvar når det gjelder sine forpliktelser. De har deltatt regelmessig i militære øvelser med en arktisk komponent, for eksempel ved å levere den nest største kontingenten bak USA til NATOs 2018 Trident Juncture-øvelse i Norge.

Fremtidige spørsmål for Tyskland i nord dreier seg i hovedsak om hvordan disse kjerneinteressene skal forfølges videre og hva slags rolle EU vil spille i dette. Begge avhenger av den nye tyske regjeringen, spesielt i hvilken grad det tyske grønne partiet blir ledende i den nye tyske regjeringen, og hvilken betydning dette får for landets klimapolitikk (og EUs) og forholdet til den russiske føderasjonen.

EU

EU er en arktisk aktør. Unionens tilstedeværelse kommer til syne i nord innen geografi, juridisk kompetanse, markedsadgang, miljømessig fotavtrykk og bidrag til arktisk vitenskap. Arktis og sikkerhetspolitikk i nord har imidlertid ikke tiltrukket seg bredere oppmerksomhet i alle medlemsland, og Arktis, som sikkerhetsregion, har heller ikke spilt en rolle i bredere EU-refleksjoner om sikkerhet og forsvar. Dette er imidlertid i ferd med å endre seg.

EU er ikke en hard sikkerhetsaktør i tradisjonell forstand, verken globalt eller i Arktis, og kan dermed ikke være en regional motvekt til USA, Kina eller Russland. Samtidig har den siste oppdateringen av EUs arktiske politikk – *den felles kommunikasjonen om et sterkere EU-engasjement for et fredelig, bærekraftig og velstående Arktis (JOIN(2021) 27 final)* – et «geopolitisk» språk. Ikke bare er nåværende arktiske endringer konseptualisert i geopolitiske termer, med henvisning til geopolitisk konkurranse og et skiftende geopolitisk landskap som krever EUs fulle engasjement i arktiske spørsmål. I tillegg – og for aller første gang – karakteriserer EU seg selv som en geopolitisk makt med en strategisk interesse for regionen.

Faktisk er det geopolitiske banneret som EU-kommisjonspresident von der Leyen opprinnelig har organisert EU-kommisjonens arbeid under selve anerkjennelsen av en ny internasjonal orden. Dette geopolitiske banneret er i høy grad definert av selvbildet til EU som verdens handelsstormakt som skal lede kampen mot den eksistensielle trusselen som klimaendringene utgjør. Eller med ordene i den nye Arktis-politikken: "*Det er det første tiåret i kampen mot klima- og biologiske mangfoldskriser.*" Nøkkelvektøyet for å sammenkoble økonomi med miljø er den Europeiske Green Deal (EDG). EDG er ikke bare EUs fremtidige økonomiske

instrument, det er i hovedsak også unionens fremtidige utenrikspolitiske apparat med dype geopolitiske konsekvenser for EUs strategiske partnere og naboer på kort, mellomlang og lang sikt.

Allerede i den globale strategien fra 2016 endrer EUs egen oppfatning som en maktmegler seg til å være mer opptatt av å forsvare sine egne interesser og beskytte unionen og dens innbyggere. Det nå utviklede strategiske kompasset skal videreutvikle EUs globale strategi og bidra til å operasjonalisere unionens strategiske autonomi.

Arktis er imidlertid knapt nevnt i EUs nåværende «strategic foresight reports» (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/strategic_foresight_report_2021_en.pdf). Den nye Arktis-politikken fra oktober 2021 ønsker derfor å eksplisitt styrke unionens strategiske «framsynsevner» ettersom klimaendringer og smeltende is fører til større geopolitisk interesse med et økt potensial for strategisk konkurranse i regionen – slik EU beskriver det. Arktisk sikkerhetspolitikk blir derfor et paraplyuttrykk som omfatter miljømessige, økonomiske og politisk-militære elementer, som ikke kan sees isolert fra hverandre.

Utover fokus på EUs arktiske politikk har vi også i dette prosjektet i 2021 vurdert den gryende konflikten mellom EU og Norge angående Svalbard. Det anstrengte forholdet mellom Norge og EU hva gjelder kvotefastsetting og regulering av fiske rundt Svalbard har preget relasjonene mellom de to aktørene det siste året. Vi har avdekket *hvem* som driver interessene til EU i denne saken og dokumentert skillet internt i EU-systemet mellom EEAS og DG Mare. En bør være forsiktig med å hevde at dette har direkte sikkerhetspolitiske konsekvenser. Uenighet mellom Norge og EU om sentrale forvaltnings spørsmål i Arktis er ingen av aktørene tjent med.

Et utdrag fra de nordiske landene: Danmark og Finland

For å begrense plassbruk beskriver vi her kun noen hovedtrekk i analysen av Danmark og Finland, med hensyn på Arktis og sikkerhetspolitikk. For en fullstendig gjennomgang av alle landene, også Island, Norge og Sverige, se «[Looking North: The European Union and Arctic Security from a Nordic and German Perspective](#)».

Finlands sikkerhetspolitikk er direkte knyttet til eventuelle endringer i sikkerhetssituasjonen i Europa generelt, og i Østersjøregionen spesielt. Finland deler en over 1300 kilometer lang grense med Russland. Denne gir samtidig muligheter for (økonomisk) samarbeid. Mens utviklingen i Arktis ikke har rammet Finlands forhold til Russland, har den skiftende dynamikken i arktisk sikkerhet begynt å forme Finlands nasjonale sikkerhet de siste årene. Ettersom stormaktsforhold indirekte påvirker statens sikkerhet, har Finland søkt å dempe maktspenninger og fremme global fred og sikkerhet ved å innta en meklerrolle mellom øst og vest generelt, og i den regionale konteksten i Arktis, spesielt. EU utgjør det sentrale referanserammeverket og sikkerhetsfellesskapet for Finlands eksterne forbindelser. Finland støtter styrking og utvikling av EUs felles utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikk. Ettersom staten finner det viktig at EU står samlet i spørsmål knyttet til Russland, har Finland spilt en nøkkelrolle i å etablere og styrke EUs arktiske politikk. Fra finsk perspektiv er EU «*en viktig og konstruktiv arktisk aktør og har potensial til å påta seg en mer aktiv rolle i denne forbindelse.*»

I løpet av det siste tiåret har Kinas fremvekst til stormaktsstatus begynt å forme arktisk sikkerhet og politikk. For Finland har dette ikke bare ført til nye forretningsmuligheter, men også nye typer (sikkerhets)utfordringer. Med dette bakteppet er en robust og sammenhengende EU-politikk for Kina stadig viktigere for Finland. Fra finsk perspektiv er det viktig at EU og Kina blir enige om områder, mål og virkemidler for samarbeid og opprettholder en omfattende og produktiv dialog som ikke avviser spørsmål knyttet til menneskerettigheter selv på høynivåmøter.

For **Danmark** er arktisk sikkerhetspolitikk en vanskelig balansegang. På overflaten innebærer det å beskytte og forsvare Grønland mot trusler og å utøve dansk suverenitet for å avskrekke fiender. I virkeligheten er denne oppgaven komplisert av begrensningene til en liten stats

forsvarskapasitet når det gjelder det enorme Grønland. Ytterligere til denne komplikasjonen er Grønlands geostrategiske posisjon i forhold til Nord-Amerika, noe som gjør øyen til en viktig arktisk inngangsport til det kontinentale USA. Dessuten må Danmark balansere USAs forventninger om dansk byrdefordeling i forhold til forsvaret av Grønland med grønlandske forventninger om større medbestemmelse i utenrikspolitiske spørsmål, samt Grønlands postkoloniale strategier for å oppnå dette.

Den fornyede amerikanske oppmerksomheten rettet mot Grønland er ansporet spesielt av russisk militær oppbygging i Arktis. Dette inkluderer Nagurskoye-basen relativt nær Thule-radaren, russiske hypersoniske våpen som ytterligere utfordrer den eksisterende domenebevisstheten om USNORTHCOM/NORAD og Grønlands posisjon som en del av GIUK-gapet. I tillegg til disse amerikanske bekymringene kommer kinesisk interesse for grønlandske ressurser og (militær) infrastruktur, som flyplasser. Stadig større stormaktspolitikk utspiller seg lokalt på Grønland. Dette understrekes av uttalt internasjonal medieoppmerksomhet rundt det grønlandske valget i 2021, foranlediget av at valgresultatet var en indikasjon på den grønlandske befolkningens syn på utvinning av strategisk viktige sjeldne jordelementer (REE) fra Kvanefeldgruven. Alle disse hensynene gjør at Danmarks uten- og sikkerhetspolitiske handlekraft i Arktis er både begrenset og et særdeles sensitivt tema.

3. Avsluttende kommentarer – Norge

Dette prosjektet har hatt en bred tilnærming for å fange så mange politisk trender som mulig med hensyn på europeiske aktører. Alternativet hadde vært å spisse inn mot en enkeltaktør (som f.eks. Storbritannia eller EU) – det vil være et mulig oppfølgingsprosjekt. I denne omgang har vi derimot ønsket å tegne et oversiktskart etter hvert som flere land er i ferd med å lansere, eller har nylig lansert, arktiske strategier og planer for økt tilstedeværelse i nord. En overordnet observasjon er at den “europeiske” oppmerksomheten mot Arktis øker. Dette skyldes på den ene siden geopolitiske motsetninger som ikke nødvendigvis springer ut av hendelser/utfordringer i selve regionen, men globale forhold. På den andre siden fører de klimatiske endringene til økt oppmerksomhet både hva gjelder forskning og kommersielle muligheter. De ulike statenes og EUs arktiske politikk er likevel fortsatt “in the making”. Det viktigste for Norge blir dermed å følge denne utviklingen tett. Norge må manøvrere blant et utvidet aktørmangfold i nord. Det er likevel fortsatt avgjørende å skille mellom retorikk om Arktis og reelle tiltak. Norge må følge med på hva som faktisk skjer i europeisk politikk av relevans for Arktis og ikke kun enkeltuttalelser fra aktører som frykter eller håper på en gitt utvikling i nord. Her ligger det også et mulighetsrom for Norge i form av såkalt «nordområdediplomati». Aktiv tilstedeværelse på nordområdearenaer, samt bruk av forskning og politiske standpunkt for å øke europeiske kunnskap om Arktis, er viktige verktøy for å hindre at andre land setter agendaen sikkerhetspolitisk ved spekulative uttalelser og unøyaktige beskrivelser.

Som det fremgår av «leveranser» har dette prosjektet ledet til en rekke publiseringer og rapporter. De tyngste i akademisk målestokk er den 150-sider lange rapporten om de nordiske landene, Tyskland og EU, samt tidsskriftsartiklene om Skottland og Norges nordområdepolitikk. Dette synliggjør verdien av denne typen forskningsprosjekt: de muliggjør opprettholdelse av sikkerhetspolitisk forskning over et bredt spekter og kan bygge videre på hverandre. Spesielt artikkelen om Norges nordområdepolitikk er til dels et produkt av forskningsprosjektet «Sikkerhetspolitikk i Arktis: Analysenivå, Persepsjoner og Samarbeidsmekanismer» fra 2020, men ble slutført i 2021 som et første ledd i dette prosjektet. I tillegg har dette prosjektet ledet til en rekke populærvitenskapelige bidrag både i form av seminar, kronikker og mediebidrag. Dette ser vi på som en essensiell del av samfunnsoppdraget som sikkerhetspolitiske forskere.

4. Leveranser

Her følger en liste av leveranser for dette prosjektet. En del av disse er direkte knyttet til spørsmålet om europeiske staters interesser i Arktis og konsekvenser for Norge. Andre er en del av arbeidet med sikkerhetspolitikk i nordområdene/Arktis som er tilknyttet dette FD-prosjektet, men ikke direkte knyttet til hovedtemaet. For en mer utfyllende liste over nordområde/Arktis-relaterte publiseringer, mediabidrag og foredrag, se [FNIs nettsider](#).

Seminar arrangert av FNI:

1. «Nansens Nordområdeseminar: Utenrikspolitiske veivalg i Nord». Halvdagsseminar 2. desember, 2021, på Polhøgda. Ca. 70 deltakere, inkl. statssekretær fra UD og 13 forskere fra FNI.
2. «Fagseminar for FD-finansierte prosjekter om Nordområdene og Asia». Heldagsseminar 17. november, 2021, på Polhøgda – organisert sammen med FD-finansiert prosjekt til Stensdal og Heggelund. Ca. 30 deltakere.
3. «Nye stemmer i norsk sikkerhetspolitisk forskning: Workshop for unge forskere». Lunch til lunch-seminar 24.-25. august, 2021, på Farris Bad. 14 deltakere, sammen med Institutt for forsvarsstudier.
4. «Norge i Nordområdene: Stormaktsrivalisering og grønne løfter». Seminar under Arendalsuka 18. august, 2021. Ca. 50 deltakere, inkl. stortingsrepresentantene Espen Barth Eide og Michael Tetzschner

I tillegg organiserte vi følgende seminar/workshop, delvis med et EU/Europa-fokus og et nettseminar som var resultat fra prosjektet vi hadde i 2020:

- «Svalbard og internasjonal politikk». Kveldsseminar 2. november, 2021, på Sentralen i Oslo. Ca. 60 deltakere.
- «Svalbard and Geopolitics: emerging scholars workshop». Workshop 1. november, 2021, på Polhøgda. Ca. 15 «unge» forskere med interesse for Svalbard og geopolitikk.
- «Nordområdene og utenrikspolitikk». Nettseminar 19. januar, 2021. Ca. 200 følgere. Presentasjon av IP-fokusnummer som kom i november 2020, inkl. utenriksminister Søreide og partileder Støre.

Akademiske publiseringer:

1. Depledge, Duncan og Andreas Østhagen. 2022 (forthcoming). "Scotland: A Touchstone for Security in the North Atlantic and High North?". *RUSI Journal* 167 (?)
2. Østhagen, Andreas og Andreas Raspotnik (eds.). 2021. "Looking North: The European Union and Arctic Security from a Nordic and German Perspective", Stockholm: [Konrad Adenauer Stiftung](#).
3. Østhagen, Andreas. 2021. "Norway's Arctic Policy: Still High North, Low Tension?". [The Polar Journal](#) 11 (1)

I tillegg ble følgende artikler publisert i 2021, som et resultat av tidligere FD-prosjekt samt delvis timeverk fra dette prosjektet i 2021:

4. Østhagen, Andreas. 2021. "The Arctic security region: misconceptions and contradictions". [Polar Geography](#) 44 (1)
5. Raspotnik Andreas og Østhagen Andreas. 2021. "What about the Arctic? The European Union's Geopolitical Quest for Northern Space". [Geopolitics](#) 26(4)

Populærvitenskapelige publiseringer og kronikker:

1. Raspotnik, Andreas og Adam Stepien. 2021. "The EU's New Strategic Arctic Policy". Internationale Politik Quarterly. 09.11.2021: <https://ip-quarterly.com/en/eus-new-strategic-arctic-policy>
2. Østhagen, Andreas. 2021. "Norsk utenrikspolitikk i nord står og faller på forholdet til Russland". Dagens Næringsliv. 28.10.21: <https://www.dn.no/innlegg/utenrikspolitikk/russland/arktisk-rad/innlegg-norsk-utenrikspolitikk-i-nord-star-og-faller-pa-forholdet-til-russland/2-1-1090312>
3. Raspotnik Andreas og Adam Stepien. 2021. "Continuity with Great Confidence: The European Union's 2021 Arctic Policy Update". Washington, DC: The Arctic Institute – Center for Circumpolar Security Studies. 28.10.21: <https://www.thearcticinstitute.org/oops-they-did-it-again-european-union-2021-arctic-policy-update/>
4. Østhagen, Andreas. 2021. "EUs forslag om å stanse all olje- og gassvirksomhet i Arktis har truffet en nerve". Aftenposten. 21.10.21: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/eEqnOR/eus-forslag-om-aa-stanse-all-olje-og-gassvirksomhet-i-arktis-har-truff>
5. Raspotnik Andreas og Gabriella Gricius. 2021. "The European Green Deal as an EU-Arctic Foreign Policy Tool". Modern Diplomacy. 03.10.2021: <https://moderndiplomacy.eu/2021/10/03/the-european-green-deal-as-an-eu-arctic-foreign-policy-tool/>
6. Rottem, Svein Vigeland og Andreas Østhagen. "Utenrikspolitikk mangler i valgkampen. Men utfordringene står i kø for en ny regjering". Aftenposten. 09.09.2021: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/Kz6o27/utenrikspolitikk-mangler-i-valgkampen-men-utfordringene-staar-i-koe-for>
7. Østhagen, Andreas og Svein V. Rottem. 2021. "Økt spenning rundt Svalbard". NRK Ytring. 28.06.2021: <https://www.nrk.no/ytring/okt-spenning-rundt-svalbard-1.15549765>
8. Østhagen, Andreas. 2021. "Ingen redningsmann i nord". NRK Ytring. 19.01.2021: <https://www.nrk.no/ytring/ingen-redningsmann-i-nord-1.15333956>

Et utvalg av relevante foredrag per forsker:

Rottem, Svein Vigeland:

1. The Arctic Council - lessons from Reykjavik. Gorbatsjov foundation, Webinar (Moskva) 1. Juni 2021
2. "The Arctic Council in Arctic governance." Konrad Adenauer Stiftung Webinar (Stockholm); 12. Mai 2021
3. "Det kommende norske formannskapet i Arktisk råd." Nansens Nordområdeseminar; Lysaker, 2. desember 2021

Østhagen, Andreas:

1. «The Good, The Bad and The Ugly: Security dynamics in the Arctic». NATOs parlamentarikerkonferanse Norway – Stortinget. 22. november, 2021.
2. «Norge mellom stormaktene i Arktis». Transatlantisk forum – DNAK. 18. november, 2021.
3. «Best practices in Atlantic multilateral cooperation». 3rd Seminar of the Atlantic Center – Atlantic Center, Lisboa. 19. oktober, 2021.

4. «High North, Low Tension?». ACUS study tour – DNAK / Forsvarsdepartementet. 9. juni, 2021.
5. «What can the Nordic countries do to reduce tension in the Arctic?». Session with the Nordic prime ministers – Arctic Frontiers 2021. 4. februar, 2021.

Raspotnik, Andreas:

1. “The Union's new Arctic Policy: Towards an increasingly geopolitical approach”. Groupe d'Études Géopolitiques, 25. November 2021
2. “The hotly contested Arctic: Why we need more EU in the Arctic”. Konrad Adenauer Stiftung, 25. November 2021
3. “The European Union and Polar Politics”. College of Europe, Bruges. 15. October 2021
4. “Europa und die geopolitische Dynamik in der Arktis. Was will, was kann, was soll die EU im Hohen Norden tun?” Center for Advanced Security, Strategic and Integration Studies (CASSIS) Bonn, 25. Februar 2021
5. “The Role of the Arctic in recent and future Security challenges in the Wider North”, Loughborough University & Konrad Adenauer Stiftung, 22. Februar 2021

Et utvalgt av relevante mediebidrag per forsker:

Rottem, Svein Vigeland.

1. Climate change and Arctic governance. BBC [Radio] 2021-05-20
2. Russian Arctic Council Chairmanship: "Will Welcome More Active Engagement of the Observer States". High North News [Avis] 2021-03-08

Østhagen, Andreas:

1. NRK – Dagsnytt 18 (TV/Radio), “[Norge og Russland møtes](#)”, 25. oktober, 2021
2. Euractiv, “[Global Europe Brief, powered by Impressive: Will the EU's Arctic dreams melt?](#)”, 17. oktober, 2021
3. The Economist, “[Who controls the Arctic?](#)”, – the Economist explains, 14. juni, 2021
4. NRK – NRK Nyheter (nett), “[Britisk spionfly over Nordflåten: – Stormakten er tilbake](#)”, 22. mars, 2021
5. NRK – Helgemorgen (TV/Radio), “[Nordområdene og sikkerhetspolitikk, m/forsvarssjef Kristoffersen](#)”, 27. februar, 2021

Raspotnik, Andreas:

1. Science Business, EU injects Green Deal objectives into Arctic research strategy, 14 October 2021